

але відкрито й публічно. Партії парламентського типу менш схильні до політико-правових колізій, і зацікавлені у збереженні стабільності політичної системи, підтриманні конституційної законності та консолідації суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Політологічний енциклопедичний словник / уклад. : [Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін.]; за ред. М. П. Требіна. – Х. : Право, 2015. – 816 с.
2. Закон України «Про політичні партії в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
3. Список коаліцій у Верховній Раді України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_коаліцій_у_Верховній_Раді_України
4. Лук'янов Д. В. Політичні партії в системі взаємодії громадянського суспільства та держави (роль та правове регулювання): монографія / Д. В. Лук'янов ; Акад. прав. наук України. – Х. : «Право», 2007. – 320 с.

Денисенко І. Д.,
доктор філософських наук, професор,
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди

УКРАЇНСЬКІ ПАРТІЙНІ ПРОЕКТИ: ДО ВИЗНАЧЕННЯ УМОВ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

Розробка і реалізація ефективних соціальних проектів різного рівня (глобального, національного, регіонального) завжди цікаві для представників наукового співтовариства та політичної еліти. Очевидно, що, насамперед, увага дослідників акцентується на так званих «глобальних варіантах трансформації сучасного суспільства» – від «суспільства ризику» У. Бека до «світового суспільства» А. Мартинеллі. Але в контексті сучасних процесів демократичних і соціокультурних перетворень соціуму підвищений інтерес викликають і так звані «національні проекти», які у відповідних умовах функціонування його структур і інститутів найчастіше представлені різноманітними «партійними» варіантами.

Перспективність і ефективність реалізації на практиці цих проектів повинна розглядатися, виходячи з наявності в суспільстві як мінімум двох груп факторів: 1) певних критеріїв і показників, що фіксують і оцінюють їхню

конструктивність (корисність, успішність) для всього соціуму; 2) умов реальної конкуренції в процесі їх розробки та функціонування.

При першому (робочому) варіанті розгляду цієї пропозиції в дану систему показників пропонується залучити, насамперед, такий комплексний компонент як «політичний прогрес» (у класичній інтерпретації відомого французького дослідника Ф. Бюїссона). Ф. Бюїссон запропонував розуміти під політичним прогресом «соціальний додаток ідеї прогресу до політичних установ, узятих незалежно від інших аспектів суспільного життя» [1, с. 97]. При цьому зміни в його рівні ставилися в залежність від «росту значення соціального організму в політичному устрою держави» [1, с. 98]. «Соціальний організм, – підкреслював французький дослідник, – залежить, насамперед, від власної сили, потім від ступеня взаємного пристосування двох його факторів: індивіда та колективу» [1, с. 98], тобто, від рівня кореляції дій індивіда з потребами колективу й, відповідно, – дій колективу з потребами кожного окремого індивіда. Політичний прогрес, таким чином, представляє результат кращого виконання своїх функцій як з боку колективу, так і з боку індивіда, у наслідок чого, в суспільстві з'являється можливість більш ефективно здійснювати свої політичні завдання. Наявність політичного прогресу в суспільстві для індивіда визначається, насамперед, формуванням умов, за яких він отримує найбільше число шансів досягти можливості більшого розвитку, для колективу – одержує можливість функціонувати в межах більш досконалих законів і організації громадського життя.

Друга група факторів відповідає за формування в суспільстві умов реальної конкуренції в процесі розробки і функціонування цих партійних проектів. Ці умови реальної конкуренції визначаються, насамперед, існуванням у сучасному громадському житті в кожного індивіда постійної можливості вибору форм і напрямків своєї діяльності, своєї активної/неактивної участі в розбудові державності тощо. Але, зрозуміло, що цей момент повинен доповнюватися й іншими чинниками – наприклад, процесом формування у суспільстві ефективної системи контролю (зокрема, з боку незалежних засобів масової комунікації, різних інститутів і структур громадянського суспільства і т. ін.) за дотриманням правових та морально-етичних норм функціонування цих проектів [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Бюїссон Ф. К вопросу о политическом прогрессе / Ф. Бюїссон // Новые идеи в социологии. Сборник третий. Что такое прогресс 1 / Под ред. М. М. Кошалева и Е. В. де-Роберти. – СПб. : Изд-во «Образование», 1914. – С. 97–102.